

УДК 346.3:347.7

УГОДИ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

О. М. Вінник,

*д-р юрид. наук, провідний науковий співробітник
НДІ правового забезпечення інноваційного
розвитку, професор, член-кореспондент НАПрН
України*

Стаття присвячена проблемам правового регулювання договірних відносин державно-приватного партнерства. Аналізується вітчизняний і зарубіжний досвід такого регулювання та пропонується встановити ґрунтовні вимоги до угоди ДПП на рівні закону.

Ключові слова: державно-приватне партнерство (ДПП); угода ДПП; істотні умови угоди ДПП.

Відносини державно-приватного партнерства (далі – ДПП) набувають особливої актуальності в Україні з огляду на переваги ДПП і проблеми, що виникають при встановленні таких відносин, включно з угодами, що їх опосередковують.

Започатковане в 2010 році на рівні спеціального закону правове регулювання відносин ДПП закріплює договірну форму такого партнерства та відкритий перелік договорів [1, статті 5, 6], які можуть укладатися в рамках ДПП: договір концесії, договір про спільну діяльність, договір про розподіл продукції, державні контракти / договори про державні закупівлі та ін. Разом із тим, законодавець проігнорував положення про ґрунтовні вимоги до угоди

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

ДПП щодо змісту та форми, обмежившись загальними фразами про укладення таких договорів відповідно до вимог, установлених законами України (загальним – про ДПП та спеціальними – про концесії, державні закупівлі, угоди про розподіл продукції та ін.).

Прогалини Закону про ДПП щодо угоди ДПП певним чином компенсуються підзаконними актами, що регулюють деякі види відносин ДПП (щодо конкурсних засад визначення приватного партнера, подання інформації про виконання угод ДПП т. ін.). Проте визначення істотних умов угоди ДПП на підзаконному рівні суперечить Закону про ДПП, абз. 6 ч. 1 ст. 5 якого передбачає, що істотні умови договорів, що укладаються в рамках здійснення державно-приватного партнерства, мають відповідати вимогам, установленим законами України.

Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2011 р. N 384 [2], визначає механізм підготовки та проведення зазначеного конкурсу, що має відбуватися на засадах прозорості, об'єктивності та недискримінаційності визначення переможця конкурсу та укладення відповідних договорів у рамках здійснення ДПП, передбачених ч. 1 ст. 5 Закону про ДПП, якщо законами, що регулюють відносини, які виникають у процесі укладення зазначених договорів, не встановлено інший порядок проведення конкурсу (зокрема щодо таких моделей ДПП, як концесійна, стосовно угод про розподіл продукції, державних закупівель, установлені спеціальні порядки визначення виконавця / концесіонера). Так, згідно з п. 7 зазначеного Порядку істотними умовами угоди ДПП є: найменування ДПП та об'єкта ДПП;

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

зобов'язання сторін, у тому числі щодо обсягу і форми фінансової участі державного та приватного партнерів у здійсненні ДПП; перелік, обсяги і строки виконання передбачених договором робіт; вимоги до якості товарів, робіт, послуг, що виконуються згідно з договором; розподіл ризиків, виявлених за результатами проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства між партнерами, та форми управління такими ризиками; порядок та умови отримання переможцем конкурсу права на користування земельною ділянкою для здійснення державно-приватного партнерства (у разі необхідності); умови, розмір і порядок внесення платежів, якщо такі передбачено умовами здійснення зазначеного партнерства; порядок та умови розподілу між сторонами договору про партнерство доходу та/або продукції, якщо такий розподіл передбачено умовами здійснення зазначеного партнерства; вимоги щодо повернення після припинення дії договору про партнерство об'єкта державно-приватного партнерства та земельних ділянок, що надані для потреб, пов'язаних із здійсненням такого партнерства; зобов'язання щодо відшкодування витрат на проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства та/або екологічної експертизи; умови внесення змін до договору про партнерство; відповідальність сторін за його невиконання; порядок розгляду спорів; строк дії договору про партнерство, дата, місце підписання та порядок набрання ним чинності.

Отже, істотні умови договору ДПП відповідно до вищезгаданого Порядку є досить численними, якщо їх порівнювати із загальними вимогами до мінімальної кількості таких умов господарського договору (предмет, ціна, строк дії, умови, визнані істотними за законом чи необхідні для договорів даного виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї із сторін повинна бути досягнута згода, – ч. 2 ст. 180 ГК [3]) і цивільного договору (умови про

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

предмет, визначені законом як істотні або необхідні, а також ті, щодо яких за заявою хоча б однієї із сторін має бути досягнуто згоди, – абз. 2 ч. 1 ст. 638 ЦК [4]). Це означає, що в цьому випадку має місце «перевищення повноважень» органом, що видав зазначений Порядок: вимоги до договорів ДПП мають установлюватися на рівні закону (в нашому випадку – Закону про ДПП). Про це свідчить і зарубіжний досвід. Так, Законом Словенії «Про публічно-приватне партнерство» [5] встановлюються: вимоги до договору з приватним партнером/інвестором (ст. 120-127) щодо змісту: зазначення форми/типу та моделі ДПП, його сторін та терміну дії договору, актів законодавства, що регулюють відповідний тип ДПП (концесійне, про державні закупівлі, щодо надання комунальних послуг тощо), розміру приватних інвестицій та способу реалізації права на отримання прибутку від їх вкладення; можливість розірвання договору та отримання оціночної вартості своєї частки в статутному капіталі компанії (має бути сплачено протягом трьох років з дати запиту, відповідно до діючого на ринку цінних паперів порядку); щодо договору корпоративного/пайового ДПП: його мета; розмір статутного капіталу, розмір і форма інвестицій партнерів; правовий режим інвестованого державного майна/активів і способу його повернення; графік внесення державних активів та метод контролю належного їх використання; терміни та способи здійснення будь-яких інвестицій та виконання інших зобов'язань; моделі власності на об'єкти, що використовуються та створюються в процесі функціонування ДПП; умови оплати бізнес-субпідрядника; зміни в капіталі партнерства, які повинні отримати згоду державного партнера; штрафні санкції за невиконання/неналежне виконання договірних зобов'язань; підстави для зміни, анулювання та розірвання договору корпоративного/пайового ДПП, права та

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

обов'язки сторін у таких випадках; порядок участі в капіталі корпоративного/пайового ДПП; порядок виходу сторін із партнерства.

Латвійський закон, що регулює відносини ДПП [6], установлює більш ґрунтовні *вимоги до угоди ДПП*, зокрема щодо:

- *строку* – від 5 до 30 років (з можливістю подовження, якщо це необхідно для цілей угоди і досягнення певних результатів, підтверджених фінансовими та економічними розрахунками (ст. 60);
- *договірних сторін* (ст. 61): державний партнер (партнери) та визначений у встановленому порядку приватний партнер (партнери);
- *змісту* (ст. 62): предмет договору, включаючи обсяг, зміст, якість і спосіб будівельних робіт або послуг; фінансові умови угоди; комплекс прав, який передається державним партнером приватному партнеру; державні ресурси державних партнерів, що передаються приватному партнеру порядок передачі таких ресурсів; майнові права сторін стосовно створеного протягом терміну дії угоди майна, а також нематеріальних активів, пов'язаних з ними ліцензій, дозволів, інших документів; термін дії договору; умови для виконання будівельно-монтажних робіт або надання послуг та умови їх перегляду; умови повернення (передання) державному партнеру ресурсів, що надавалися приватному партнеру для виконання угоди ДПП, а також створених у процесі ДПП об'єктів для подальшого їх використання, у разі дострокового припинення дії угоди ДПП; обмеження або умови стосовно змін в акціонерному капіталі приватного партнера або комерційних компаній, щодо яких приватний партнер має вирішальний вплив; ризики кожного державних трансфертів приватному партнеру; взаємні платежі сторін угоди ДПП та умови їх перегляду (якщо такі передбачено); право приватного партнера (якщо це необхідно) для збору платежів від кінцевих користувачів за будь-які послуги, а також сума таких платежів, що має бути

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

отримана протягом строку дії договору, та умови для її перегляду; обов'язки приватного партнера (якщо необхідно) щодо забезпечення безперервного доступу третім особам до об'єкта ДПП та можливості отримання послуг, що надаються протягом терміну дії угоди ДПП; право договірних сторін передавати свої права та обов'язки в рамках угоди третім особам та умови, що обмежують таке право; обов'язки приватного партнера щодо страхування певних ризиків за угодою ДПП з визначенням їх переліку; обов'язки приватного партнера щодо охорони навколишнього середовища та охорони культурної спадщини (якщо це необхідно); обов'язки договірних сторін щодо забезпечення, передачі або купівлі нерухомості, обладнання та іншого майна, необхідного для виконання договору, сплати мита (якщо це передбачено); порядок перевірки державним партнером (партнерами) виконання угоди; обставини непереборної сили та дії сторін у разі їх виникнення (настання); випадки та порядок дострокового розірвання договору, порядок визначення розміру компенсацій в таких випадках; порядок зміни умов угоди ДПП; наявність пов'язаних з угодою ДПП раніше укладених договорів; умови, при настанні яких державний партнер або кредитор може взяти на себе виконання будь-яких обов'язків приватного партнера з метою забезпечення ефективного та безперебійного виконання будівельно-монтажних робіт або надання послуг, передбачених в угоді ДПП; сертифікат про право представника державного партнера на отримання інформації від кредитора приватного партнера щодо його фінансового становища і відповідності умовам необхідного фінансування; порядок продовження угоди про ДПП у разі припинення діяльності юридичної особи з боку державного партнера у передбачених законом випадках; порядок врегулювання спорів, а також інші положення, що впливають із Закону про державні закупівлі або Закону про ДПП, або які включаються до угоди за погодженням сторін у міру необхідності і які не суперечать нормативними актами.

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Досвід правового регулювання відносин ДПП у Російській Федерації (в основному регіональний, оскільки на федеральному рівні подано лише відповідний законопроект [7]) також свідчить про необхідність включення до ключового акта законодавства про ДПП вимог до угоди ДПП.

Так, відповідно до Закону Санкт-Петербурга від 20 грудня 2006 р. «Про участь Санкт-Петербурга у державно-приватних партнерствах» [8]:

- угода ДПП – угода, що укладається Санкт-Петербургом в особі уповноваженого Урядом Санкт-Петербурга виконавчого органу державної влади міста з російською чи іноземною юридичною чи фізичною особою або об'єднанням юридичних осіб, що діють на підставі договору простого товариства (договору про спільну діяльність), а в передбачених зазначеним законом та нормативними актами міста випадках і з юридичною особою, власником 100 відсотків акцій (100 відсотків часток статутного капіталу, 100 відсотків майна) якого є Санкт-Петербург, спрямовані на забезпечення діяльності в межах ДПП у формах, передбачених зазначеним Законом або нормативно-правовими актами Санкт-Петербурга;

- сторони ДПП (пункти 3 і 4 ст. 4): 1) партнер – (а) російська або іноземна юридична чи фізична особа або (б) об'єднання юридичних осіб, які діють на підставі договору простого товариства (договору про спільну діяльність), що здійснюють діяльність на підставі угоди ДПП; 2) Санкт-Петербург в особі уповноваженого Урядом Санкт-Петербурга виконавчого органу влади міста, юридична особа, власником 100 % акцій (100 % часток статутного капіталу, 100 % майна) якого є Санкт-Петербург (у передбачених нормативно-правовими актами міста випадках);

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

- об'єкт угоди (п. 5 ст. 4) – майно, що створюється (в тому числі шляхом будівництва), реконструюється або експлуатується відповідно до угоди ДПП;

- *умови угоди ДПП* (ст. 7): **істотні**: 1) об'єкт угоди; 2) строк дії угоди та/або порядок його визначення; 3) порядок створення/реконструкції та/або експлуатації об'єкта угоди; 4) порядок розрахунків між сторонами; 5) розподіл ризиків між сторонами; **інші умови**, що можуть включатися до угоди ДПП за умови відсутності суперечностей із чинним законодавством: 1) забезпечення партнером надання споживачам товарів (робіт, послуг) згідно з угодою ДПП; 2) погодження із Санкт-Петербургом припинення (призупинення) експлуатації партнером об'єкта угоди, за винятком випадків, якщо це викликано дією обставин непереборної сили, а також інших випадків, передбачених чинним законодавством міста та угодою ДПП, якщо інше не встановлено федеральним законодавством; 3) порядок та строки передання об'єкта угоди Санкт-Петербургу, включно з вимогами щодо його якості, якщо об'єкт угоди має бути переданий у власність Санкт-Петербурга; 4) порядок передачі інформації, майна та прав, у тому числі прав інтелектуальної власності, з метою подальшої експлуатації об'єкта угоди Санкт-Петербургом, у разі, якщо об'єкт угоди має бути переданий у власність Санкт-Петербурга; 5) порядок експлуатації об'єкта угоди протягом строку, необхідного Санкт-Петербургу для переходу до експлуатації об'єкта угоди містом у повному обсязі, якщо зазначений об'єкт має бути переданий у власність Санкт-Петербурга; 6) строк виконання робіт зі створення та/або реконструкції об'єкта угоди, введення його в експлуатацію, а також порядок подовження цього строку; 7) умови та строки переходу тягаря утримання майна, переданого за угодою, а також ризиків випадкової загибелі або пошкодження зазначеного майна; 8) обсяг участі, у тому числі

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

фінансування, надання майна, майнових або немайнових прав, кожної зі сторін угоди, необхідний для створення (реконструкції) та/або експлуатації об'єкта угоди, або порядок його визначення; 9) плата за використання об'єкта угоди, що є власністю Санкт-Петербурга; 10) техніко-економічні показники та характеристики, які необхідно отримати (досягти) в результаті створення (реконструкції) та/або експлуатації об'єкта угоди ДПП; 11) обсяг виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг під час експлуатації об'єкта угоди ДПП; 12) порядок здійснення Санкт-Петербургом контролю за виконанням угоди ДПП; 13) способи забезпечення виконання зобов'язань сторін угоди ДПП; 14) можливість передання партнером об'єкта угоди в заставу на інших зобов'язальних правах або продажу за відкладальною умовою, а також можливість уступки прав, у тому числі в рамках договору фінансування під уступку грошової вимоги, зокрема, у разі настання певних обставин без необхідності укладення додаткової угоди; 15) порядок надання згоди партнерові на передачу прав та обов'язків за угодою, в тому числі в порядку уступки права вимоги та/або переведення боргу, а також передання об'єкта угоди в заставу або за іншим правом із метою забезпечення виконання зобов'язання за угодою; 16) виплати відповідно до ст. 8 зазначеного Закону (щодо фінансування створення/реконструкції та/або експлуатації об'єкта за рахунок коштів бюджету Санкт-Петербурга); 17) компенсаційні та гарантійні зобов'язання партнера та інших осіб, які беруть участь в угоді на стороні партнера; 18) страхування щодо виконання угоди; 19) джерела доходів партнера у зв'язку зі здійсненням ним діяльності, передбаченої угодою ДПП, зокрема: а) отримання партнером платежів від споживачів товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) з використанням об'єкта угоди ДПП; б) виплати Санкт-Петербурга щодо фінансування об'єкта ДПП

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

(створення, реконструкції, експлуатації) в розмірі, що визначається угодою ДПП залежно від таких факторів, як обсяг та строки виконання партнером зобов'язань щодо виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг; якість об'єкта угоди або товарів (робіт, послуг), що виробляються (виконуються, надаються) з його використанням; інші фактори або їх комплекс; в) платежі інших осіб, а також платежі за договорами, укладеними відповідно до угоди; 20) права та обов'язки інших осіб, що беруть участь в угоді, зокрема, щодо здійснення контролю за виконання сторонами умов угоди, надання згоди (погодження) на виконання певних дій, збирання та розподіл коштів у рамках угоди, здійснення платежів в обсязі та в порядку, визначених угодою, а також виконання інших прав та обов'язків за угодою; 21) погодження із Санкт-Петербургом організації, що залучається партнером для здійснення експлуатації об'єкта угоди, та істотних умов договору з нею, якщо інше не передбачено федеральним законодавством; 22) погодження із Санкт-Петербургом підрядника (генерального підрядника), який залучається партнером для здійснення будівництва (реконструкції) об'єкта, та істотних умов договору з ним, за винятком угод, що укладаються згідно з підпунктом 5 пункту 1 статті 5 цього Закону (передбачає надання містом партнеру визначених угодою виключних прав або майна як об'єкта угоди з метою надання партнером відповідно до умов угоди товарів, робіт або послуг споживачам із використанням об'єкта угоди); 23) право Санкт-Петербурга на усунення партнера чи інших осіб від експлуатації об'єкта угоди та здійснення його експлуатації Санкт-Петербургом на умовах, визначених угодою, у випадку істотного порушення партнером умов угоди або в разі настання інших обставин, зазначених в угоді, зокрема, для попередження зниження або усунення ризику чи наслідків надзвичайних ситуацій, забезпечення здоров'я,

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

безпеки та збереження майна фізичних та юридичних осіб, охорони довкілля; 24) право Санкт-Петербурга на припинення угоди в разі відмови кредитної організації, яка надала кошти, від подальшого кредитування партнера (кредитування з метою виконання партнером зобов'язань за угодою); 25) можливість укладення між кредитною організацією, Санкт-Петербургом та/або партнером угод, що визначають зміст та порядок реалізації права, зазначеного в попередньому (24-му) пункті; 26) виключні випадки односторонньої зміни умов угоди та/або односторонньої відмови від її виконання; 27) арбітражне застереження, що передбачає можливість розв'язання спорів за угодою ДПП третейським судом або міжнародним комерційним арбітражем; 28) інші умови, що не суперечать чинному законодавству;

• *примірні угоди та методичні рекомендації щодо їх укладення (ст. 10):* розробляються та затверджуються Урядом Санкт-Петербурга щодо певних форм інвестування та/або щодо певних сфер реалізації угод; мають рекомендаційний характер; їх відсутність не є підставою для укладення угод ДПП.

Згідно з проектом Федерального закону «Про заходи щодо розвитку державно-приватного партнерства в суб'єктах Російської Федерації та про внесення змін до окремих актів законодавства Російської Федерації» [7] ДПП здійснюється на підставі угоди про ДПП, що укладається органами державної влади суб'єктів РФ та/або органами місцевого самоврядування, з однієї сторони, та інвесторами (юридична особа або двоє чи більше таких осіб, що діють на підставі договору простого товариства/договору про спільну діяльність), з другої сторони; за такою угодою інвестор зобов'язується за свій рахунок створити та/або реконструювати об'єкт угоди ДПП без зміни його

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

цільового призначення, а органи державної влади суб'єктів РФ або органи місцевого самоврядування зобов'язуються надати майно, включно із земельною ділянкою, необхідне для реалізації угоди та надавати інвесторові іншу підтримку з метою реалізації угоди відповідно до чинного законодавства (частини 1 і 2 ст. 3);

- об'єктом угоди ДПП є будь-яка майно, необхідне для реалізації повноважень суб'єктів РФ та муніципальних утворень, крім майна, яке відповідно до федерального законодавства може перебувати лише в державній та муніципальній власності, а також такого, що належить до об'єктів: 1) комунальної інфраструктури та іншим об'єктам комунального господарства; 2) енергозбереження; 3) оборони та безпеки; 4) цивільних прав, обіг яких відповідно до федеральних законів не допускається/ об'єкти, вилучені з обігу (ч. 3 ст. 3);

- укладення угод ДПП з дотриманням таких принципів (ст. 4): (1) поінформованості суспільства про проекти ДПП; (2) конкурентності (укладення угоди шляхом проведення торгів); (3) прозорості процедур проведення торгів; (4) добросовісності виконання сторонами зобов'язань за угодою; (5) відкритості та прозорості відносин між сторонами угоди;

- укладення та виконання угод ДПП в порядку та на умовах, визначених законами РФ, в яких має бути передбачено: (1) порядок інформування громадян та інвесторів ДПП; (2) порядок та умови взаємодії з інститутами громадянського суспільства за проектами ДПП, а також організації суспільного контролю за такими проектами; (3) порядок(процедури) і форма проведення торгів; (4) *істотні умови угоди*; (5) строк реалізації угоди; (6) зобов'язання сторін за угодою, в т. ч. розподілу фінансових та майнових обов'язків сторін; (7) вимоги про цільове використання об'єкта угоди та відповідальність за

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

порушення таких вимог; (8) порядок передачі об'єкта угоди; (9) вимоги щодо визначення діяльності (переліку робіт), що здійснюється з використанням об'єкта угоди; (10) механізми, що забезпечують гарантоване виконання сторонами зобов'язань за угодою; (11) порядок припинення угоди, в тому числі дострокового, а також в односторонньому порядку, та наслідки такого припинення; (12) інші умови, пов'язані з підготовкою, укладенням, виконанням та припиненням угоди (частини 2 і 3 ст. 4).

Про численність умов угоди ДПП свідчать і поширені в країнах ринкових відносин акти рекомендаційного характеру щодо встановлення відносин ДПП [9; 10; 11], в яких акцентується увага на *загальних для всіх угод ДПП* умовах (визначення використаних у ній термінів; мета і предмет угоди, строк дії угоди та інші значимі/проміжні строки; розподіл ризиків між сторонами; фінансування і рефінансування; майнові права сторін і порядок їх реалізації, гарантії і страхування ризиків; платежі сторін; випадки і порядок компенсацій; право державного партнера з нагляду за виконанням угоди ДПП; порядок оцінки та відшкодування збитків та інші наслідки в разі невиконання/неналежного виконання договірних зобов'язань; порядок розірвання договору і засоби попередження такого розірвання; форс-мажорні обставини; захист прав інтелектуальної власності, комерційної таємниці та конфіденційності персональних даних; порядок та умови приєднання інфраструктури, якщо угода ДПП передбачає будівництво; процедури вирішення спорів між сторонами; інші права, обов'язки та відповідальність сторін; роль уповноваженого органу з питань ДПП у відносинах ДПП) та *спеціальних*, які є обов'язковими для певних видів угод ДПП (концесійних, державних закупівель та ін.). Крім того, угода ДПП може містити й інші

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

положення, що вільно узгоджуються сторонами відповідно до законодавства, яке регулює зобов'язальні відносини.

Отже, зарубіжний досвід підтверджує необхідність визначення основних засад установлення договірних відносин ДПП на рівні спеціального закону, в якому мають бути визначені основні вимоги до угоди ДТП як специфічної, що може мати водночас і характеристики інших поймаєнованих договорів (договору про спільну діяльність, концесійного, про будівництво об'єкта суспільного значення та його подальшу експлуатацію тощо), і мати особливі ознаки, що зумовлюють спеціальне регулювання таких відносин.

Подібну схему співвідношення загального та спеціального регулювання законодавець застосував щодо договору про трансфер технологій, закріпивши положення, відповідно до якого під час передачі (трансферу) технологій укладаються договори, визначені Цивільним кодексом України, щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності з урахуванням вимог спеціального закону щодо договорів про трансфер технологій [12, статті 19-21].

Таким чином, вітчизняний Закон про ДПП доцільно доповнити як загальними вимогами до змісту угоди ДПП, так і спеціальними, що віддзеркалюють певний вид такого договору і відповідно – модель ДПП (корпоративну, концесійну, щодо угод про розподіл продукції, щодо спорудження об'єктів/їх комплексів тощо). При цьому має бути врахований і зарубіжний досвід, і вітчизняний – підзаконного регулювання [2]. Так, до загальних слід віднести вимоги, що є необхідними для будь-якої угоди ДПП і, відповідно, віддзеркалюють специфіку відносин ДПП: найменування ДПП, його вид, форма та модель; сторони, мета і предмет угоди; договірні строки (загальний і проміжні); вимоги до робіт (кількісні та якісні); розподіл між

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

сторонами ризиків, виявлених за результатами проведення аналізу ефективності здійснення ДПП; зобов'язання сторін за угодою, в т. ч. розподілу фінансових та майнових обов'язків сторін; вимоги про цільове використання об'єкта угоди; порядок передачі об'єкта угоди; правові механізми забезпечення належного виконання сторонами зобов'язань за угодою; відповідальність за невиконання/неналежне виконання сторонами зобов'язань за угодою; порядок припинення угоди, включно з достроковим (у т. ч. на вимогу однієї із сторін з визначенням переліку), наслідки для сторін у разі припинення угоди; форс-мажорні обставини; правові механізми захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності; порядок вирішення спорів між сторонами; інші умови, пов'язані з підготовкою, укладенням, виконанням та припиненням угоди.

Спеціальні вимоги до угод ДПП певних видів, форм та моделей (концесійної, корпоративної, державних закупівель та ін.) мають визначатися на рівні законів, що регулюють відповідний вид договірних відносин (концесійні [13, 14, 15], державних закупівель [16], угод про розподіл продукції [17] та ін.), або в Законі про ДПП (щодо корпоративного/інституційного партнерства [18, с. 192–197]).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про державно-приватне партнерство [Текст] : Закон України від 01.07.2010 р. № 2404 // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 524.
2. Порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення державно-приватного партнерства щодо об'єктів державної, комунальної власності та об'єктів, які належать Автономній Республіці Крим [Текст] : затвердж. постановою Кабінету Міністрів України від 11.04.2011 р. № 384 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 28. – С. 74. – Ст. 1168.

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

3. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 р. № 436-IV [Текст] : // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.
4. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435- IV [Текст] : // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.
5. Про публічно-приватне партнерство [Електронний ресурс] : Закон Республіки Словенія від 23.11.2006 р. // Public–Private Partnerships act (ZJZP) : Way of access . – Режим доступу: www.mf.gov.si/slov/javnar/53646-ZJZP_EN.pdf. – Заголовок з екрана.
6. Про публічно-приватне партнерство [Електронний ресурс] : Закон Латвії від 09.07.2009р. // Public–Private Partnerships Law, 9 July 2009 : Way of access. – Режим доступу: http://www.ppp.lv/fetch_6625.html. – Заголовок з екрана.
7. Структура проекту федерального закона «О **государственно ...**» [Електронний ресурс] : Way of access . – Режим доступу: // www.economy.gov.ru/.../Законопроект%20ВО%20ВГЧП%20В9%20Вавгуста%20Вфинал%20Вворд.doc? – Заголовок з екрана.
8. Об участии Санкт-Петербурга в государственно-частных партнерствах: Закон Санкт-Петербурга (с изменениями на 6 декабря 2010 года) [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://gov.spb.ru/law?d&nd=8442332&prevDoc=891808830>. – Заголовок з екрана.
9. PPP Models – Assam PPP [Електронний ресурс] : Way of access . – Режим доступу: www.assamppp.gov.in/pppmodels.pdf. – Заголовок з екрана.
10. Draft of a PPP contract [Електронний ресурс] : Way of access. Режим доступу: // www.ajpp.hr/media/30975/ppp%20contract.pdf. – Заголовок з екрана.
11. A Model Concession Contracts in the Roads Sector. Background [Електронний ресурс] : Way of access . – Режим доступу: // www.unescap.org/ttdw/ppp/files/contract_overview.pdf. – Заголовок з екрана.
12. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій [Текст] : Закон України від 14.09.2006 р. № 143-V (в ред. Закону від 02.10.2012 № 5407-VI) // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 85. – С. 60. – Ст. 3431.
13. Про концесії [Текст] : Закон України від 16.07.1999 р. № 997-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

14. Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг [Текст] (в ред. Закону від 15.01.2009 р. № 891-VI) : Закон України від 14.12.1999 р. № 1286-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 2009. – № 25. – Ст. 312.

15. Про особливості оренди чи концесії об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що перебувають у державній власності [Текст] : Закон України від 08.07.2011 р. № 3687-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – № 18. – Ст. 157.

16. Про здійснення державних закупівель [Текст] : Закон України від 01.06.2010 р. № 2289-VI // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 33. – Ст. 471.

17. Про угоди про розподіл продукції [Текст] : Закон України від 14.09.1999 р. № 1039-XIV // Відом. Верхов. Ради України. – 1999. – № 44. – Ст. 391.

18. Вінник О. М. Корпоративна форма державно-приватного партнерства: проблеми правового забезпечення на тлі зарубіжного досвіду [Текст] / О. М. Вінник. – Суми : МакДен, 2012. – 204 с.

REFERENCES

1. Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo [Tekst] : Zakon Ukrainy vid 01.07.2010, No. 2404 (On Public-Private Partnership: The Law of Ukraine dated by 01.07.2010 № 2404), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2010, No. 40, p. 524.

2. Poriadok provedennia konkursu z vyznachennia pryvatnoho partnera dlia zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva shchodo ob'ektiv derzhavnoi, komunalnoi vlasnosti ta ob'ektiv, yaki nalezhat Avtonomnii Respublitsi Krym [Tekst] : zatverdzh. postanovoju Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.04.2011, No. 384 (The order of the competition to determine the private partner to implement public-private partnerships on objects of state, municipal property and facilities owned by ARC: approved by Cabinet of Ministers of Ukraine dated by 11.04.2011, № 384), *Ofits. visn. Ukrainy*, 2011, No. 28, p. 74, p. 1168.

3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: vid 16.01.2003 r. No. 436-IV (The Commercial Code of Ukraine) [Tekst] : *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2003, No. 18, p. 144.

4. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: vid 16.01.2003, No. 435- IV (The Civil Code of Ukraine) [Tekst] : *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2003, No. 40, p. 356.

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

5. Pro publichno-pryvatne partnerstvo [*Elektronnyi resurs*, Zakon Respubliki Sloveniia vid 23.11.2006 (On public-private partnership: The Law of the Republic of Slovenia dated by 23.11.2006), Rezhym dostupu : www.mf.gov.si/slov/javnar/53646-ZJZP_EN.pdf.

6. Pro publichno-pryvatne partnerstvo [*Elektronnyi resurs*], Zakon Latvii vid 09.07.2009(On the Public-Private Partnership: The Law of Latvia dated by 09.07.2009), Rezhym dostupu : http://www.ppp.lv/fetch_6625.html.

7. *Struktura proekta federalnogo zakona «O gosudarstvenno ...»* (The structure of the draft federal law «On state ...») [*Elektronniy resurs*], Rezhim dostupu : www.economy.gov.ru/.../Zakonoproekt%2BO%2BGChP%2B9%2Bavgusta%2Bfinal%2Bvord.doc?.

8. Ob uchastii Sankt-Peterburga v gosudarstvenno-chastnyh partnerstvah: Zakon Sankt-Peterburga (s izmeneniyami na 6 dekabrya 2010 goda) (On participation of St. Petersburg in state-private partnerships: The Law of St. Petersburg (with changing dated by December 6, 2010)) [*Elektronniy resurs*], Rezhim dostupu : <http://gov.spb.ru/law?d&nd=8442332&prevDoc=891808830>.

9. PPP Models – Assam PPP [*Elektronniy resurs*], Rezhim dostupu : www.assamppp.gov.in/pppmodels.pdf.

10. Draft of a PPP contract [*Elektronniy resurs*], Rezhim dostupu : www.ajpp.hr/media/30975/ppp%20contract.pdf.

11. A Model Concession Contracts in the Roads Sector. Background [*Elektronniy resurs*], Rezhim dostupu : www.unescap.org/ttdw/ppp/files/contract_overview.pdf.

12. Pro derzhavne rehuliuвання діяльності у сфері transferу технології [Текст] : Zakon Ukrainy vid 14.09.2006 r. No. 143-V (v red. Zakonu vid 02.10.2012 № 5407-VI) (On state regulation of the technology transfer activity: The Law of Ukraine dated by 14.09.2006. № 143-V), *Ofits. visn. Ukrainy*, 2012, No. 85, p. 60, p. 3431.

13. Pro kontsesii [Текст] : Zakon Ukrainy vid 16.07.1999. No. 997-XIV (On concessions: The Law of Ukraine dated by 16.07.1999. № 997-XIV), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 1999, No. 41, p. 372.

14. Pro kontsesii na budivnytstvo ta ekspluatatsiiu avtomobilnykh dorih [Текст] (v red. Zakonu vid 15.01.2009. No. 891-VI) : Zakon Ukrainy vid 14.12.1999 r., No. 1286-XIV (On build and operate highways concession : Law of Ukraine dated by 14.12.1999, № 1286-XIV), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2009, No. 25, p. 312.

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

15. Pro osoblyvosti orendy chy kontsesii ob'ektiv palyvno-enerhetychnoho kompleksu, shcho perebuvauiut u derzhavnii vlasnosti [Tekst] : Zakon Ukrainy vid 08.07.2011 r. № 3687-VI (On the singularities of the lease or concession of fuel and energy complex objects, owned by the state property: The Law of Ukraine dated by 08.07.2011, № 3687-VI), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2012, No. 18, p. 157.

16. Pro zdiisnennia derzhavnykh zakupivel [Tekst] : Zakon Ukrainy vid 01.06.2010. No. 2289-VI (On public procurement: The Law of Ukraine date by 01.06.2010, № 2289-VI), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 2010, No. 33, p. 471.

17. Pro uhody pro rozpodil produktsii [Tekst] : Zakon Ukrainy vid 14.09.1999. No. 1039-XIV (On Production Sharing Agreements: The Law of Ukraine dated by 09.14.1999, № 1039-XIV), *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*, 1999, No. 44, p. 391.

18. Vinnyk O. M. *Korporatyvna forma derzhavno-pryvatnoho partnerstva: problemy pravovoho zabezpechennia na tli zarubizhnoho dosvidu* (The corporate form of public-private partnership: problems of legal framework against the background of international experience) [Tekst], O. M. Vinnyk, Sumy : MakDen, 2012, p. 204.

СОГЛАШЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ОБЩИЕ И СПЕЦИАЛЬНЫЕ ТРЕБОВАНИЯ

Винник О. М.

Статья посвящена проблемам правового регулирования договорных отношений государственно-частного партнерства. Анализируется отечественный и зарубежный опыт становления таких отношений и предлагается установить основные требования к соглашениям ГЧП на уровне закона.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство/ГЧП; соглашение ГЧП; существенные условия соглашения ГЧП.

AGREEMENTS OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS: GENERAL AND SPECIFIC REQUIREMENTS

Vinnyk O. M.

This article is devoted to the problems of legal regulation of contractual relations of public-private partnerships. Analyzed the provisions of the Law "On Public-Private Partnership" and

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

contracts that can be awarded under the PPP, including the concession agreement, joint-cooperation agreement, agreement for product distribution, government contracts, agreements for public procurement, etc. Studied the essences of the PPP-contracts provided for by the Law, the author defined these essences as too broad. Analyzed the domestic and international experience of such regulation, for example special laws on PPPs from Slovenia, Latvia, the Russian Federation, including the example of St. Petersburg, there is provided to set the fundamental requirements for PPP-contracts by law. On the ground of conducted analysis, the author concludes that international experience confirms the need to define the basic principles of establishing contractual relations PPPs at the level of a special law. Such special law have to include the basic requirements to the PPP-contracts, because they are should have both: the characteristics of defined contracts (concession agreement, joint-cooperation agreement, etc.) and special characteristics that determine specific regulation of such relationships. Thus, the national Law on PPP must be amended by the general requirements concerning with PPP-contracts and by the special requirements that reflect a certain type of contract that has been made. But we should accommodate both international experience and domestic by-law regulations. The author notes that the special requirements for certain types of PPP-contracts, forms and patterns (concession, corporate, government procurement, etc.) should be defined at the highest law-governing level that regulate contractual relationship or in the Law on PPP, particularly.

Keywords: public-private partnerships (PPP), contract of PPP/PPP contract, essential conditions of the PPP contract.